

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ КНТЕУ

Л. О. Радченко, Л. Д. Льовшина, М. П. Головка,
О. В. М'ячиков, І. Ф. Мартишко

ТОВАРОЗНАВСТВО НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ

Навчальний посібник

Видання друге, стереотипне

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів

Харків
Світ Книг
2019

УДК 620.2
ББК 65.422-31
Т 50

Рекомендоване Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів
(лист МОН 1/11-6610 від 08.04.13 року)

Рецензенти:

В. Г. Прудніков, д.с.н., зав. кафедрою технології і переробки стандартизації продуктів тваринництва Харківської державної зооветеринарної академії
О. В. Богомолів, д.т.н., професор, директор науково-навчального інституту переробних і харчових виробництв ХНТУСГ ім. П. Василенка
М. С. Одарченко, к.т.н., професор, зав. кафедрою товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки ХДУХТ

Л. О. Радченко, Л. Д. Льовшина., М. П. Головка, О. В. М'ячиков, Мартишко І. Ф.
Т 50 Товарознавство непродовольчих товарів: Навчальний посібник. – Х.: Світ книг, 2019. – 943 с.

ISBN 978-966-2678-12-3

У навчальному посібнику викладено теоретичні відомості товарознавства непродовольчих товарів, містяться відомості про всі групи непродовольчих товарів, наведена їх класифікація. Висвітлюються формування асортименту, основи виробництва, оцінки споживчих властивостей та вимоги до якості товарів.

Навчальний посібник призначений для студентів спеціальностей «Товарознавство та комерційна діяльність», «Товарознавство та експертиза в митній справі», «Експертиза товарів та послуг».

УДК 620.2
ББК 65.422-31
Т 50

© Колектив авторів, 2015, 2019
© «Світ Книг», 2015, 2019

ISBN 978-966-2678-12-13

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	10
1.1. Загальна групова характеристика непродовольчих товарів.....	10
1.2. Асортимент товарів, його види та характеристика.....	12
1.3. Показники якості товарів.....	16
1.4. Споживчі властивості товарів.....	24
1.5. Засоби товарної інформації. Маркування.....	29
Контрольні питання.....	54
РОЗДІЛ 2. ГОСПОДАРЧІ ТОВАРИ	55
2.1. Металогосподарчі товари.....	55
2.1.1. Загальні відомості про метали та вироби з них.....	55
2.1.2. Класифікація та асортимент металогосподарчих товарів.....	58
2.1.2.1. Металевий посуд.....	59
2.1.2.2. Ножові вироби.....	66
2.1.2.3. Столові прилади та приладдя.....	77
2.1.2.4. Прилади, що полегшують домашню працю.....	81
2.1.2.5. Інструментальні товари.....	83
2.1.2.6. Садово-городній інвентар.....	84
2.1.2.7. Прилади для вікон і дверей. Кріпильні вироби.....	86
2.1.3. Вимоги до якості металогосподарчих товарів.....	88
2.2. Скляні побутові товари.....	90
2.2.1. Загальні відомості про скло.....	90
2.2.2. Класифікація та асортимент скляних побутових товарів.....	95
2.2.3. Вимоги до якості скляних побутових товарів.....	101
2.3. Керамічні товари.....	103
2.3.1. Загальні відомості про кераміку.....	104
2.3.2. Класифікація та асортимент керамічних товарів.....	107
2.3.3. Вимоги до якості керамічних товарів.....	113
2.4. Будівельні товари.....	115
2.4.1. Класифікація та асортимент будівельних матеріалів.....	116
2.4.2. Мінеральні в'язучі речовини.....	116
2.4.3. Матеріали на підставі мінеральних в'язучих речовин.....	127
2.4.4. Природні кам'яні матеріали.....	133
2.4.5. Будівельні товари на підставі кераміки.....	136
2.4.6. Матеріали та вироби зі скла.....	150
2.4.7. Матеріали та вироби з деревини.....	155
2.4.8. Матеріали на підставі металів.....	171

	2.4.9. Матеріали та вироби на підставі волокнистих речовин, паперу та полімерів.....	175
	2.4.10. Показники якості та споживчі характеристики будівельних матеріалів.....	192
	2.5. Товари з полімерних матеріалів.....	195
	2.5.1. Характеристика видів пластмас.....	197
	2.5.2. Виробництво виробів з пластмас і види декорування.....	199
	2.5.3. Класифікація та асортимент виробів із пластмас.....	203
	2.5.4. Вимоги до якості полімерних виробів.....	209
	2.6. Побутові хімічні товари.....	210
	2.6.1. Синтетичні мийні засоби.....	211
	2.6.2. Лакофарбові матеріали.....	217
	2.6.3. Інші товари побутової хімії.....	220
	2.7. Меблі.....	238
	2.7.1. Загальні відомості про меблі.....	239
	2.7.2. Класифікація та асортимент меблів.....	259
	2.7.3. Вимоги до якості меблів.....	267
	Контрольні питання.....	270
РОЗДІЛ 3.	ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНІ МАТЕРІАЛИ.....	272
	3.1. Нафта, газ та продукти їх переробки.....	272
	3.2. Нафтопродукти.....	273
	3.3. Змашувальні матеріали.....	279
	3.4. Технічні рідини.....	288
	Контрольні питання.....	296
РОЗДІЛ 4.	ПАКУВАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ І ТАРА.....	297
	4.1. Паперова та картонна тара.....	297
	4.2. Полімерна тара.....	300
	4.3. Дерев'яна тара.....	309
	4.4. Скляна тара.....	313
	4.5. Металева тара.....	316
	4.6. Текстильна тара.....	320
	4.7. Комбінована тара.....	323
	Контрольні питання.....	328
РОЗДІЛ 5	ТЕКСТИЛЬНІ ТОВАРИ.....	328
	5.1. Класифікація, якості та асортимент волокон, пряжі та ниток.....	328
	5.2. Формування споживчих властивостей тканин в процесі виробництва.....	336
	5.2.1 Ткацькі переплетення й обробка тканин.....	336
	5.2.2. Асортимент, характеристика та класифікація тканин.....	342
	5.3. Неткані матеріали.....	359
	5.4. Килимові вироби.....	362

	5.4.1. Ручні килимові вироби.....	364
	5.4.2. Килими машинного виробництва.....	380
	5.5. Штучне хутро.....	384
	5.6. Штучні текстильні вироби	387
	5.7. Вимоги до якості текстильних товарів.....	389
	Контрольні питання.....	395
РОЗДІЛ 6	ОДЯГОВО-ВЗУТТЄВІ ТОВАРИ.....	397
	6.1. Швейно-трикотажні товари.....	397
	6.1.1. Асортимент трикотажних товарів.....	406
	6.1.2. Класифікація та асортимент швейних виробів.....	419
	6.1.3. Вимоги до якості швейних та трикотажних виробів.....	423
	6.2. Шкіряно-взуттєві товари.....	425
	6.2.1. Виробництво шкіри.....	425
	6.2.2. Класифікація та асортимент натуральної шкіри для взуття.....	429
	6.2.3. Виробництво та асортимент штучних і синтетичних матеріалів для взуття.....	432
	6.2.4. Текстильні матеріали для взуття.....	438
	6.2.5. Асортимент взуття.....	438
	6.2.6. Взуття з полімерних матеріалів.....	453
	6.2.7. Повстяне взуття.....	457
	6.2.8. Вимоги до якості взуття.....	459
	Контрольні питання.....	461
РОЗДІЛ 7.	ХУТРО І ХУТРЯНІ ТОВАРИ.....	463
	7.1. Хутряна сировина.....	463
	7.2. Хутряні напівфабрикати.....	470
	7.3. Хутряні вироби.....	475
	7.4. Овчинно-шубні товари.....	482
	7.5. Вимоги до якості хутряних та овчинно-шубних товарів.....	485
	Контрольні питання.....	486
РОЗДІЛ 8.	ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНІ ТОВАРИ.....	487
	8.1. Виробництво парфумерно-косметичних товарів	487
	8.2. Класифікація та асортимент парфумерних товарів.....	490
	8.3. Класифікація та асортимент косметичних товарів	493
	8.4. Вимоги до якості парфумерно-косметичних товарів.....	504
	Контрольні питання.....	505
РОЗДІЛ 9.	ЕЛЕКТРИЧНІ ТОВАРИ.....	506
	9.1. Класифікація та асортимент електропобутових приборів.....	506
	9.2. Кабельні та електроустановочні системи.....	507
	9.3. Побутові електричні пристрої для освітлення.....	513
	9.4. Електронагрівні прилади.....	516

9.5. Прилади для зберігання та заморожування продуктів...	527
9.6. Машини для обробки текстильних матеріалів.....	531
9.6.1. Швейні машини.....	531
9.6.2. Пральні та сушильні машини.....	536
9.6.3. Прилади для прасування.....	545
9.7. Прилади для механізації кухонних робіт.....	550
9.8. Прилади для прибирання приміщень	559
9.9. Прилади для підтримки мікроклімату.....	561
9.10. Вимоги до якості електричних товарів.....	570
Контрольні питання.....	577
РОЗДІЛ. 10 КУЛЬТУРНО-ПОБУТОВІ ТОВАРИ.....	578
10.1. Побутова радіоелектронна апаратура.....	578
10.1.1. Класифікація та асортимент елементів електронної апаратури.....	579
10.1.2. Класифікація та асортимент комплектуючих виробів електронної апаратури.....	586
10.1.3. Носії інформації радіоелектронних приладів.....	593
10.1.4. Класифікація, асортимент апаратури для запису і відтворення звуку та зображення.....	602
10.1.4.1. Класифікація та асортимент аудіо- та радіоприймальної апаратури.....	603
10.1.4.2. Класифікація та асортимент апаратури для оптичного запису, відтворення звуку	606
10.1.4.3. Класифікація та асортимент апаратури для відеозапису і відтворення звуку та зображення.....	608
10.1.5. Автомобільні радіоелектронні пристрої.....	620
10.1.6. Класифікація та асортимент телеприймальної апаратури.....	633
10.1.7. Класифікація та асортимент ігрових приставок.....	640
10.1.8. Комбінована радіоелектронна апаратура	645
10.1.9. Пристрої радіозв'язку.....	649
10.1.10. Вимоги до якості побутової радіоелектронної апаратури.....	660
10.2. Музичні товари.....	663
10.2.1. Споживчі якості музичних інструментів.....	664
10.2.2. Класифікація та асортимент музичних інструментів.....	667
10.2.3. Вимоги до якості музичних інструментів.....	683
10.3. Фототовари.....	684
10.3.1. Будова та принцип роботи фотоапаратів.....	684
10.3.2. Класифікація та асортимент фотоапаратів.....	689
10.3.3. Світлочутливі матеріали та фото приладдя.....	695
10.3.4. Вимоги до якості фототоварів.....	700
10.4. Годинники.....	703

10.4.1. Споживчі якості годинників.....	707
10.4.2. Класифікація та асортимент годинників.....	709
10.4.3. Вимоги до якості годинників.....	712
10.5. Товари для спорту та туризму.....	712
10.5.1. Класифікація та асортимент товарів для спорту.....	713
10.5.2. Класифікація та асортимент товарів для туризму...	722
10.5.3. Класифікація та асортимент товарів для рибальства.....	726
10.5.4. Класифікація та асортимент товарів для мисливства.....	740
10.5.5. Класифікація та асортимент вело- та фототоварів...	747
10.5.6. Вимоги до якості товарів для спорту та туризму....	758
10.6. Іграшки.....	760
10.6.1. Класифікація та асортимент іграшок.....	761
10.6.2. Вимоги до якості іграшок.....	765
10.7. Друковані видання.....	765
10.7.1. Класифікація та характеристика асортименту друкованих видань.....	766
10.7.2. Вимоги до якості друкованих видань.....	773
10.8. Канцелярські та офісні товари.....	773
10.8.1. Класифікація та асортимент товарів шкільного призначення.....	774
10.8.2. Класифікація та асортимент товарів офісного призначення.....	781
10.8.3. Класифікація та асортимент офісної оргтехніки.....	799
10.8.3.1. Персональні комп'ютери.....	799
10.8.3.2. Технічні засоби для підготування та обробки документів.....	811
10.8.3.3. Засоби лінійного зв'язку.....	817
10.8.3.4. Вимоги до якості канцелярських та офісних товарів.....	820
Контрольні питання.....	821
РОЗДІЛ 11. ЮВЕЛІРНІ ТОВАРИ.....	824
11.1. Дорогоцінні метали та сплави.....	824
11.2. Класифікація та асортимент ювелірних товарів.....	826
11.3. Класифікація ювелірних каменів.....	846
11.4. Проба та клейма ювелірних виробів.....	862
11.5. Вимоги до якості ювелірних виробів.....	867
Контрольні питання.....	869
РОЗДІЛ 12. ГАЛАНТЕРЕЙНІ ТОВАРИ.....	870
12.1. Класифікація та асортимент галантерейних товарів....	870
12.2. Вимоги до якості галантерейних товарів.....	878
Контрольні питання.....	880
РОЗДІЛ 13. ВИРОБИ ТОВАРІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОМИСЛУ.....	881

13.1. Класифікація та асортимент товарів художнього промислу.....	881
13.2. Вимоги до якості товарів художнього промислу.....	891
Контрольні питання.....	892
РОЗДІЛ 14. КВІТИ.....	893
14.1. Класифікація квітково-декоративних рослин.....	893
14.2. Товарознавча характеристика квітів відкритого ґрунту.....	895
14.3. Товарознавча характеристика квітів закритого ґрунту.....	906
14.4. Товарознавча характеристика живих зрізаних квітів.....	919
14.5. Складання букетів та основи композиції квітів.....	924
14.6. Зберігання зрізаних квітів.....	933
Контрольні питання.....	940
Перелік використаної та рекомендованої літератури.....	941

ВСТУП

Товарознавство непродовольчих товарів — одна з основних спеціальних дисциплін, що формують професійні знання й уміння фахівців у цій області. Як наука воно базується на основних положеннях хімії, фізики, економіки, тому що практична доцільність і рентабельність торговельних підприємств визначаються виробництвом, купівлею й продажем якісних, конкурентоспроможних товарів.

Уміння належним чином донести до покупців інформацію про товар — одне із завдань, що стоять перед сучасним фахівцем торговельної справи. У щоденній практичній діяльності йому доводиться вирішувати величезний комплекс питань, пов'язаних з вивченням показників якості, визначенням сортності товарів і їх збереження.

Товарознавство необхідне для поліпшення всієї системи постачання населення високоякісними й високоцінними товарами з урахуванням розумного споживання. Саме товарознавство і є наукова дисципліна, що вивчає сучасний і перспективний асортимент товарів, їх властивості й способи виробництва.

Непродовольчі товари займають значну питому вагу в загальному обсязі обороту товарів, що визначається їх різноманітним асортиментом й необхідністю використання їх у побуті. За останній час асортимент товарів суттєво обновився як за рахунок вступу імпортованих виробів, так і за рахунок сучасної продукції українського виробництва. Знання встановлених правил торгівлі непродовольчими товарами дозволяють забезпечити організацію нормальної й стабільної торгівлі, запобігти зайвим витратам на відшкодування збитків від запропонованої й проданої продукції, що не задовольняє прийнятним вимогам за якістю.

Пропонований навчальний посібник складається з теоретичного розділу й розділів, присвячених опису групового асортименту непродовольчих товарів.

У навчальному посібнику розглянуті поняття й завдання товарознавства, фактори, що впливають на споживчі властивості і якість товарів, питання наукової класифікації й формування асортиментів непродовольчих товарів. Описується груповий асортимент товарів по кожній з товарних груп, дані характеристики відповідних товарів, показані шляхи формування їх якості на стадії виготовлення, викладені основні вимоги до якості однорідних груп продукції.

Даний навчальний посібник покликаний допомогти студентам, які навчаються за напрямком підготовки 030510 «Товарознавство та торговельне підприємництво», поєднати теоретичні знання і практичні навички в опануванні основних тем курсу, а також формувати здатність самостійного мислення.